

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Treball Final de Grau en Informació i Documentació a la UOC

Oportunitats per a la millor inserció laboral

López-Burrull, Alexandre; Cobarsí Morales, Josep

1. **RESUM:** 500-700 caràcters

El Treball Final de Grau, com a punt final de l'itinerari acadèmic dels Graus definits formalment com a generalistes, pot esdevenir, amb les innovacions i concrecions que es presenten, una oportunitat per a un estudiant d'estar més capacitats per a poder inserir-se en un competitiu mercat laboral, així com l'inici de la gestió de la seva reputació en línia, incloent la presència en repositoris i xarxes socials. Mitjançant la selecció i anàlisi de les competències, es presenta el disseny i les primeres experiències del TFG en el Grau d'Informació i Documentació de la UOC.

2. **ABSTRACT:** 500-700 characters

Dissertation as a final project, in the Information and Documentation Degree, can be, with different innovations, an opportunity for students to improve their capabilities in order to come into the labour market, considering the beginning of their online reputation management. Different strategies, combining presence in repositories and social networks are presented, as well as the design and first experiences in Dissertation in the Information and Documentation Degree in UOC.

3. **PARAULES CLAU** (llengua proposta): 3 / **KEYWORDS** (in English): 3

TREBALL FINAL DE GRAU, PRÀCTIQUES EN EMPRESES, INSERCIÓ LABORAL
DISSERTATION, TRAINEESHIP, OCCUPATIONAL INTEGRATION

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

4. **ÀREA DE CONEIXEMENT:** Indicar l'àrea a la que correspon el contingut de la proposta:

- Ciències Socials i Jurídiques
- Més d'un àrea

5. **ÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS:** Indicar l'àmbit temàtic al que es proposa adscriure la comunicació:

- Innovació en l'ensenyament superior

El Comitè Científic es reserva el dret de decidir l'àmbit final de les propostes.

6. **MODALITAT DE PRESENTACIÓ:**

- Comunicació oral

El Comitè Científic es reserva el dret de decidir el format final de les propostes.

7. **DESENVOLUPAMENT:** tindrà una extensió d'entre 7500 – 10.000 caràcters (amb espais)

A) OBJECTIUS

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Els objectius de les principals accions dutes a terme es basen en permetre que els alumnes no només assoleixin els objectius descrits per al propi Treball Final de Grau:

1. Assolir una visió global del Grau en Informació i Documentació
2. Preparar-vos de la forma més adequada per al trànsit cap al món professional
3. Millorar la vostra capacitat d'inserció laboral
4. Aprendre a elaborar depenent de la via escollida per l'estudiant, diferents tipus de documents acadèmics i científics.
5. Reflexionar sobre les competències assolides en l'aprenentatge al Grau d'Informació i Documentació
6. Reflexionar sobre les competències assolides al llarg del propi Treball Final de Grau
7. Entendre les conseqüències de l'assoliment de competències en el moment final d'un estudi per a la posterior inserció laboral

Així, dins la concepció en el moment del disseny del Grau en Informació i Documentació a la UOC, es va considerar que fora interessant explorar una doble visió: el TFG certament com a Treball Final de Grau però també com a TITP, com a Treball d'Inici de la Trajectòria Professional. D'aquesta forma, considerem que els alumnes ja visualitzen la darrera assignatura com una primera entrada al món professional de la Informació i la Documentació. Així, diverses accions en aquest sentit seran explicades al llarg de la present comunicació.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

B) DESCRIPCIÓ DEL TREBALL

Les accions efectuades en el Treball Final de Grau amb la intenció de donar una major capacitat d'inserció personal i professional als alumnes són les següents:

A Actors implicats en el procés

Les peculiaritats pròpies d'un model de formació a distància basat en Internet, en el que mitjançant el Campus Virtual l'estudiant accedeix als espais de treball sense restriccions temporals o espacials, afavoreixen la interacció necessària per a la realització del TFG i permeten que l'estudiant pugui estar assistit de forma permanent i personalitzada per un equip docent acreditat.

A continuació se presenta la definició de funcions per als diferents agents que intervenen en el TFG:

Professor Responsable de TFG (PRA)

El model educatiu de la UOC sustenta el seu bon funcionament i qualitat en la figura del professor propi de la universitat, que té la responsabilitat de garantir la docència que rep l'estudiant en l'assignatura de la qual és responsable. Les seves principals funcions són:

- Garantir el desenvolupament adequat de l'activitat docent.
- Dissenyar el pla docent.

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- Planificar l'activitat a desenvolupar al llarg del semestre i revisar i avaluar la seva execució.
- Coordinar i supervisar l'activitat del conjunt de consultors que duen a terme l'acció docent de l'assignatura.
- Parar especial atenció a l'evolució del procés d'aprenentatge dels estudiants.
- Participar en el procés d'avaluació del mateixos, a través de la Junta d'Avaluació.

Consultor de TFG

Una vegada matriculat el TFG, l'estudiant serà assignat a una aula i un consultor, expert en l'àrea, que realitzarà el seguiment del TFG al llarg del semestre. Les seves funcions seran les següents:

- Elaborar el pla docent de l'assignatura.
- Orientar, supervisar i validar el pla de treball de l'estudiant.
- Coordinar-se amb el professor responsable corresponent per dirigir i assessorar acadèmicament la realització del TFG dels estudiants assignats.
- Portar a terme el seguiment dels mateixos.

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- Orientar i supervisar el desenvolupament del treball, proposant les modificacions pertinents.
- Participar en el procés d'avaluació dels estudiants.

En el TFG és necessari realitzar un treball de seguiment individualitzat i personalitzat, i és per això que l'estudiant rebrà del consultor les orientacions i especificacions particulars sobre els continguts i altres aspectes del procés d'elaboració del treball del

Tutor de seguiment

El tutor, per la seva part, té l'encàrrec d'orientar, guiar i assessorar l'estudiant sobre qüestions relacionades amb els aspectes següents:

- La planificació del seu estudi.
- El disseny del seu itinerari curricular.
- L'ajust del ritme de treball a les seves possibilitats reals.
- El coneixement de la normativa acadèmica.
- El coneixement del calendari acadèmic.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- El coneixement de los drets i deures dels estudiants i dels canals d'atenció que tenen a la seva disposició.
- El coneixement del funcionament de la institució en termes generals..

A. Possibilitat de lligar el Treball Final de Grau a les mencions del Grau en Informació i Documentació

Els Graus estan concebuts des d'una visió generalista. Respectant aquesta visió, a la Universitat Oberta de Catalunya, en alguns casos, es va considerar interessant i profitós, acadèmicament i laboralment per als estudiants, la creació de les mencions.

El Grau en Informació i Documentació a la UOC permet, mitjançant la tria de les assignatures optatives, la possibilitat de poder tenir una menció, que es una especialització dins del que seria un grau generalista. Aquesta especialització consisteix en 36 crèdits ECTS, que forma part de l'optativitat de 54 que té el Grau. Aquestes mencions, cinc, són les següents:

- **Biblioteca i centre de documentació**, menció orientada a la feina en biblioteques, centres de documentació i qualsevol tipus d'unitat d'informació, sigui pública o privada, general o especialitzada. S'orienta a dissenyar i gestionar serveis dirigits a cobrir les necessitats informatives d'un col·lectiu d'usuaris. Les seves funcions inclouen l'assessorament i formació dels usuaris per a facilitar-los la recerca i selecció de la

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

informació. Aquest professional aplica tècniques avançades de disseny i gestió d'unitats d'informació a fi d'assegurar que el servei actuï com a agent de canvi del seu entorn.

- **Gestió d'informació: anàlisi d'informació**, menció orientada a la feina a departaments de recerca i desenvolupament, màrqueting, estudis i anàlisi, consultories, unitats d'informació especialitzades, etc. La seva principal funció és la recerca i explotació d'informació de valor amb l'objectiu d'extreure coneixement útil orientat a la planificació i presa de decisions. Representa aquest coneixement mitjançant productes informatius d'alt valor afegit (informes, tendències, previsions, estudis, mapes conceptuals, etc.).
- **Gestió d'informació: gestió documental**, menció orientada a la feina en arxius, unitats d'informació o departaments dedicats a proporcionar sistemes d'informació. Les seves principals funcions consisteixen a garantir i facilitar l'accés als continguts i documents generats per l'activitat de l'organització. Les seves accions constitueixen un element clau per a documentar la responsabilitat social de l'organització, construir i preservar la memòria organitzativa, i fonamentar la gestió del coneixement.
- **Gestió d'informació: arquitectura d'informació**, menció orientada a la feina en unitats d'informació, consultories o assessories, empreses dedicades a la creació o difusió de

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

continguts, o departaments dedicats a proporcionar sistemes d'informació en organitzacions del sector públic o privat. Dissenya la interacció de l'usuari amb sistemes d'informació (portal, intranet, extranet, base de dades, etc.) i serveis associats, a fi de garantir l'actualització, visibilitat, recuperació i ús dels continguts informatius. Coordina l'estructuració i implementació d'aquests sistemes.

- **Gestió de sistemes d'informació**, menció orientada a la feina en departaments dedicats a gestionar sistemes d'informació en organitzacions del sector públic o del sector privat. Assegura que el conjunt d'aquests sistemes actuïn al servei de l'organització, a fi de garantir-ne l'operativitat, optimitzar-ne els resultats, facilitar-ne la gestió, consolidar-ne el rendiment de comptes i el compliment de requisits legals.

Des d'una visió de la pròpia disciplina, la creació de les mencions és important, atès que la Informació i la Documentació és una disciplina, que en procés de redefinició constant, té una visió més clàssica i tradicional, i una visió d'expansió de noves capacitacions professionals, lligades a les noves i no tant noves tecnologies de la informació i la comunicació i la globalització. Així, les noves especialitzacions permeten donar als alumnes una preparació escaient per a les noves realitats de la professió.

B Definició de tres vies diferents i diferenciades per a fer el Treball Final de Grau:

1. Via Pràctiques externes: aquesta via, més enllà de poder millorar el seu currículum personal i laboral, és una excel·lent via per a poder aplicar en el món laboral real, el del

SECRETARIA TÉCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

dia a dia dels professionals de la informació, totes aquelles noves competències que hagin incorporat al seu bagatge. Alguns dels alumnes ho hauran pogut lligar, també, a alguna de les mencions o les seves preferències.

Aquesta part presenta diversos reptes per a una universitat virtual com la UOC. En primer lloc, la dispersió geogràfica dels alumnes. En segon, com a missió de la UOC, el perfil d'estudiants, molt més divers que en una universitat presencial, on majoritàriament els alumnes provenen del Batxillerat. En el cas dels nostres estudiants, majoritàriament estan treballant i estudiant tot conciliant amb una sèries d'obligacions majors. La pròpia dispersió fa que no es pugui pensar en totes les casuístiques de llocs i empreses i organitzacions possibles.

És per a això que en aquest cas, és molt important la interacció prèvia a la matriculació amb els estudiants, i així el que es fa és parlar via la figura del tutor (component clau en l'aprenentatge i el seguiment a la UOC) i el professor responsable, i així es prova de donar preferència als alumnes, a qui se'ls demana una major proactivitat. Com a potencial, qualsevol organització és susceptible de poder acollir estudiants, i el que cal és el disseny d'uns convenis, que en el seguiment del procés permeti veure si s'han assolit els objectius d'aprenentatge, tant per part de l'estudiant, com per part de l'organització, a qui se li demana que prengui part de la seva responsabilitat social (sigui pública o privada) en la formació de persones com a professionals.

La relació formal amb l'organització triada es realitza mitjançant un conveni, de drets i deures respecte les pràctiques. A l'organització, doncs, se li demana que designi un tutor

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

de dins que faci el seguiment i ajudi a redactar un projecte que contindrà les pràctiques. Així, la inserció en el dia a dia de l'organització queda treballada i es pot fer un seguiment per part de l'alumne i del consultor. La seva durada és d'unes 90-100 hores de pràctiques.

Quant al tipus d'organització, es va triar que fos entesa des de la més àmplia visió possible. Així, permet incloure i considerar la dispersió geogràfica dels alumnes, com també els seus interessos.

Quant a la missió de l'organització, es considera que tant pot ser una empresa privada com l'administració, i que tinguin la Informació i la Documentació com a centre de la seva missió o bé com a suport.

2. Via Projecte professional: aquesta via, prioritàriament pensada per a aquells alumnes que ja estan inserits en el món laboral, sigui lligada o no al món de la Informació i la Documentació, els ha de servir per a millor el seu posicionament dins la professió. Així, es visualitza el Projecte Professional com una aplicació d'alguna de les vessants de continguts i competències que hauran assolit al llarg del Grau d'Informació i Documentació. **Consultor/Tutor organització** A través d'una persona experta en la construcció i redacció de projectes, poden millorar el funcionament de l'organització on treballen, o els ha de permetre proposar noves vies, noves formes d'organització o nou valor afegit de les seves tasques.

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

3. Via Treball d'investigació. Aquesta opció per a fer el Treball Final de Grau ha de permetre a aquelles persones que desitgin aprofundir en alguna temàtica inherent a la Informació i la Documentació, fer pròpiament Recerca en aquest àmbit. La Recerca i la creació de nou coneixement ha de ser l'incentiu que els ha de permetre conèixer, finalment, un àmbit concret de la investigació. És per a això que es considera molt útil i pràctic que el producte final d'aquesta via sigui la redacció d'un article científic en català, espanyol o anglès.

Per a nosaltres, considerant el perfil d'estudiants de la UOC i la disciplina (estudiants sense titulació prèvia, estudiants amb titulació prèvia relacionada amb la Informació i la Documentació, estudiants sense titulació prèvia relacionada amb la Informació i la Documentació, estudiants que volen fer algun tipus de carrera acadèmica) és important que es puguin donar accés a qualsevol de les tres vies. Així, l'esforç del personal de gestió i el professor responsable passar per la personalització de l'opció triada per l'estudiant i la millor adequació

El paper del tutor a la UOC ajuda a millorar aquest procés, atès que és la persona que millor coneix l'estudiant, el seu bagatge i perfil i qui millor pot recomanar-li quina opció li pot ser més profitosa. Així, la interacció amb el professor responsable, el tutor i l'estudiant, comença abans de la matriculació efectiva de l'estudiant, normalment un semestre però en poden ser més.

C Autoavaluació de competències

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

En la part avaluativa del TFG, es demana als alumnes que facin una avaluació qualitativa i quantitativa sobre les pròpies competències, considerant les generals del Grau en Informació i Documentació.

Aquest procés no només ha de permetre als alumnes interrogar-se sobre en què han millorat durant l'aprenentatge del Grau, com també als conjunt de professors comprovar si el lligam entre teoria (Memòria de Grau) i pràctica (allò que realment aprenen els alumnes) ha estat reeixit. Quan s'entén el disseny de competències i un pla d'estudis com un "contracte" i un compromís formal que es realitza amb l'estudiant, el màxim nombre d'eines permet millorar la qualitat dels propis estudis.

D Visibilitat fora del context acadèmic. Inici de la reputació en línia

Diverses eines, tant socials com professionals es promouen per tal que l'alumne pugui convertir el seu currículum i la seva trajectòria acadèmica com un aparador visible de les capacitats i competències dutes a terme. Entre aquestes, destaquem:

- Treball Final de Grau, com a document, present al dipòsit digital O2 de la Universitat Oberta de Catalunya i a e-lis, dipòsit digital de la disciplina en Informació i Documentació.
- L'alumne, durant el TFG es donarà d'alta, considerant i mostrant les principals competències adquirides a diversos portals i xarxes, com ara LinkedIn.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- Per als millors TFG en format article (via d'investigació), es promourà la publicació en revistes acadèmiques o de divulgació.
- Per al alumnes que desitgin continuar la via d'investigació, activació al Portal Research Gate.
- Per als alumnes del TFG, es promourà la inclusió al Directori Exit, per a professionals de la informació.
- Generació d'un curriculum per competències, en format europeu.

Els alumnes, en el TFG, han de començar a treballar el concepte de la reputació en línia. Tal com la defineix la Wipedia,

“la reputació en línia és el reflexe del prestigi o estigma d'una persona i marca a Internet. A diferència de la marca, que es pot generar per mitjans publicitaris, la reputació no està sota el control absolut del subjecte o l'organització, sinó que la “fabriquen” també la resta de persones quan converses i aporten les seves opinions. Això és especialment imporant a Internet, on resulta molt fàcil i barat abocar informacions i opinions a través de mecanismes com fòrums, blocs o xarxes socials”.

És per això que considerem el TFG com a TITP (treball d'inici de la trajectòria professional), atès que allò que generen (memòria, treball) els alumnes, com la seva

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

posició a la xarxa en entorn professional (directoris, xarxes socials) els permet començar a situar-se en el si de la professió.

Considerem que aquest posicionament els permet millorar la seva capacitat d'inserció laboral i embellir el seu propi curriculum vitae, així com una demostració a possibles empleadors de la capacitat de l'estudiant per a possibles ocupacions.

C) RESULTATS I/O CONCLUSIONS

Al llarg de la jornada, es presentaran els primers resultats dels alumnes, que en les seves primers cohorts, estan matriculats en el Treball Final de Grau. Cal considerar que la majoria d'aquests alumnes, tenint en compte l'inici i la posada en marxa, són alumnes amb algun tipus de titulació anterior a l'estudi del Grau. És per això que les primeres conclusions que es presentaran formen part d'un estudi de més abast, a mesura que un gruix important d'alumnes estiguin assolint el títol de Graduat en Informació i Documentació a la UOC.

A la vegada, es presentaran les reflexions que es van dur a terme per al disseny del Treball Final de Grau, que van permetre repensar i millorar aquelles capacitats i competències incloses a la Memòria del Grau. Així, com als alumnes el TFG els ha de permetre avaluar-se i posicionar-se com a futur graduat, el propi TFG considerem que permet al propi professorat avaluar i posicionar el Grau i els canvis que calguin dur a terme de forma dinàmica.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

ANECA (2004). Título de grado en Información y Documentación. Madrid: ANECA, 2004.
http://www.aneca.es/activin/docs/libroblanco_jun05_documentacion.pdf. [Consulta:
30/08/2010]

Cobarsí Morales, J.; et al (2008). “Mercat laboral: competències professionals i noves titulacions relacionades amb la informació i la documentació”. Dins: 11es Jornades Catalanes d’Informació i Documentació. http://www.cobdc.org/jornades/11JCD/actes11jcid/comunicacions/pag_31.pdf

Grau en Informació i Documentació.
<http://www.uoc.edu/estudis/graus/infodocu/presentacio/index.html>

Lawson, Judy; Kroll, Joana; Kowatch, Kelly (2010). *The New Information Professional. Your Guide to Careers in the Digital Age*. New York: Neal-Schumann.

Leiva-Aguilera, Javier (2012). Gestión de la reputación online. Colección El profesional de la información, n. 7. Editorial UOC, Barcelona.

López-Borrull, A.; Cobarsí, J.; Ortoll, E.; Sanz, S.(2011) “Reflexiones de Disciplina. Menciones de Grado como estrategia de expansión de la Información y la Documentación” [Comunicació]. Presentada en las XII Jornadas Españolas de Información y Documentación. Málaga, 25-27 maig 2011.

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

López-Borrull, A.; Ortoll Espinet, E.; Garcia Alsina, M.; Corbasí Morales, J. (2010). “Intel·ligència competitiva com a eina d’adaptació de les universitats i de la informació i la documentació a l’EEES i al nou mercat laboral” Item 53, juliol-desembre, p. 30-41.

Myburgh, Sue (2005). The new information professional: how to thrive in the information age doing what you love. Oxford: Chandos Publishing.

SECRETARIA TÉCNICA
VII CIDUI
ISBN 978-84-695-4073-2